

Wat betekent de nieuwe Omgevingswet voor bedrijven?

Veiligheidsprofessional, bereid u voor!

Een van de redenen voor de Overheid om de Omgevingswet te maken, is het vereenvoudigen van wetgeving voor het bedrijfsleven. Vandaar ook de slogan 'Eenvoudig beter'. Naar verwachting zal de Omgevingswet in 2020 in werking treden. Tot die tijd afwachten, is niet verstandig en niet nodig, zo stellen de auteurs van dit artikel.

Susan Eggink-Eilander en Jeroen Eskens

De Omgevingswet zal naar verwachting in 2020 in werking treden. Vanuit de Rijksoverheid wordt inmiddels veel informatie beschikbaar gesteld en in juni 2017 zijn de conceptversies van de Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's) gepubliceerd. Het is dus de hoogste tijd om u als veiligheidsprofessional voor te bereiden op wat komen gaat en in te zien wat dit voor u en uw werkveld betekent. In dit artikel wordt de Omgevingswet en de impact ervan voor het bedrijfsleven gevisualiseerd als een boom met wortels, een stam en een kruin (zie figuur 1). De wortels symboliseren de basisbeginselen van de Omgevingswet. De stam staat voor de wet en de onderliggende besluiten. De weelderige kruin bestaat uit alle denkbare initiatieven van het bedrijfsleven. Verder staat de boom in een prachtige, weidse omgeving. Deze vier afzonderlijke thema's worden hieronder behandeld.

Beginselen

Het milieubeleid van de Europese Unie kent vier beginselen die hun doorwerking hebben gekregen in de Omgevingswet:

- ▶ zorgplicht;
- ▶ beginsel van preventief handelen;
- ▶ beginsel dat milieuaantasting bij voorrang aan de bron moet worden bestreden;
- ▶ beginsel dat de veroorzaker betaalt.

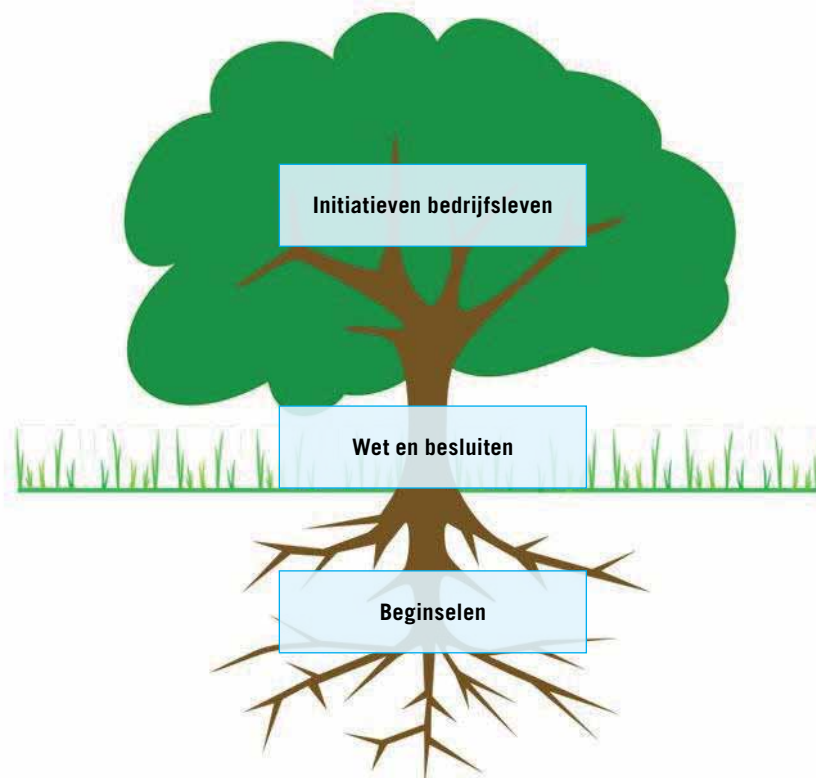
Zorgplicht. Voor bedrijven en andere initiatiefnemers geldt een zorgplicht. Deze zorgplicht laat veel ruimte

voor het eigen initiatief om op juiste en passende wijze voor de leefomgeving te zorgen. Het uitgangspunt van de wet is dat initiatiefnemers uitdrukkelijk een eigen verantwoordelijkheid hebben om consequenties te verbinden aan potentiële nadelige effecten van hun activiteit. Vaak zal vanzelfsprekend zijn wat deze verantwoordelijkheid inhoudt. Soms kan in een concreet geval sprake zijn van gerede twijfel over de kans dat bepaalde nadelige gevolgen kunnen optreden. Wanneer het bevoegd gezag dit risico niet wil laten bestaan, kan via een maatwerkvoorschrift of maatwerkregel duidelijk worden gemaakt wat de zorgplicht van de initiatiefnemer inhoudt.

Preventief handelen. Het beginsel van preventief handelen houdt in dat nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. Vanuit de zorgplicht van de initiatiefnemer kan van hem worden vereist dat hij alle maatregelen neemt die redelijkerwijs kunnen worden gevraagd om bepaalde nadelige gevolgen te voorkomen.

Milieuaantastingen. Het beginsel dat milieuaantastingen bij voorrang aan de bron moeten worden bestreden, sluit aan bij het idee dat het aanpakken van een probleem bij de bron effectiever is dan het bestrijden van de negatieve gevolgen.

Veroorzaker betaalt. Het beginsel dat de veroorzaker betaalt, houdt in dat de initiatiefnemer financieel verantwoordelijk is voor het voorkomen, beperken en zo nodig ongedaan maken van nadelige gevolgen voor mens en het milieu.

Figuur 1 De Omgevingswet en de impact ervan voor het bedrijfsleven gevisualiseerd als een boom met wortels, een stam en een kruin (bron illustratie: Antea Group)

De Omgevingswet mag dan nieuw zijn, de grondbeginselen zijn dat zeker niet. De wortels van de boom zijn oud, sterk, wijd vertakt en zorgen daarmee voor een goede verankering van de boom. Het is een geruststellende gedachte dat de beginselen van de Omgevingswet herkenbaar en vertrouwd zijn. Dit betekent dat de basisprincipes van de houding die je mag verwachten van het bedrijfsleven en de benodigde blijvende aandacht voor veiligheid niet veranderen.

Wet en besluiten

De Omgevingswet bundelt de wetgeving en regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. En regelt daarmee het beheer en de ontwikkeling van de leefomgeving. De Omgevingswet gaat behalve over het milieu ook over de gebouwde omgeving: bouwwerken en infrastructuur zijn onderdeel van de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet werkt door in vier besluiten of zoals dat heet Algemene maatregelen van bestuur:

- ▶ Omgevingsbesluit;
- ▶ Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl);
- ▶ Besluit activiteiten leefomgeving (Bal);
- ▶ Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl).

Omgevingsbesluit. Het Omgevingsbesluit regelt de procedures en bepaalt wie als bevoegd gezag verantwoordelijk is. Dit besluit is dus primair gericht op overheden en niet op het bedrijfsleven.

Bkl. Het Bkl bevat instructieregels voor gemeenten,

provincies en waterschappen voor het vaststellen van onder meer omgevingsplannen en verordeningen. Deze regels geven duidelijk aan welke afwegingsruimte de bestuursorganen hebben. Het besluit bevat verder onder meer omgevingswaarden, bijvoorbeeld voor luchtkwaliteit en de kwaliteit van het zwemwater. Net als het Omgevingsbesluit is dit besluit primair gericht op overheden en niet op het bedrijfsleven.

Bal. Het Bal richt zich tot burgers en bedrijven die een initiatief in de praktijk willen brengen. Algemene regels die gelden voor bijvoorbeeld een tankstation, een datacentrum of een garagebedrijf staan in dit besluit. Daarbij geeft het besluit aan welke ruimte er is voor gemeenten, provincies en waterschappen voor lokaal maatwerk om te mogen afwijken en in welke gevallen een vergunning nodig is.

Bbl. Het Bbl bevat, samen met het Bal, de algemene regels waaraan burgers en bedrijven zich moeten houden als ze bepaalde activiteiten uitvoeren in de fysieke leefomgeving. Dit besluit bevat regels over veiligheid, gezondheid, duurzaamheid en bruikbaarheid bij het (ver)bouwen van een bouwwerk, de staat van het bouwwerk, het gebruik van het bouwwerk en het uitvoeren van bouw- en sloopwerkzaamheden.

Initiatieven bedrijfsleven

Voor het bedrijfsleven moet de Omgevingswet het ondernemen eenvoudiger maken. Minder regels, meer samenhang. Bij de overheid heeft de initiatiefnemer één

GEVAARLIJK GOED VERPAKT?!

CarePack Holland heeft het grootste assortiment UN-gekeurde verpakkingen voor gevaarlijke stoffen.

Ⓢ monsterverpakkingen	Ⓢ medische verpakkingen	Ⓢ vaten
Ⓢ dozen, standaard maten	Ⓢ transportbakken	Ⓢ palletboxen
Ⓢ dozen, op maat	Ⓢ jerrycans	Ⓢ flessen
Ⓢ 4GV-dozen	Ⓢ blikken	Ⓢ zakken

CarePack
Dangerous Goods Packaging

Douglassingel 25 Schiphol-Rijk | The Netherlands | +31 (0)20 3540787 | info@carepack.nl

www.carepack.nl

*“If there is a better way,
we will find it for you!”*

Trimodal Europe
20 YEARS

Trimodal Europe BV

Hoefsmidstraat 41, 3194 AA Hoogvliet Rotterdam

Tel: +31(0)10 2310230 • Fax: +31(0)10 2310239

operations@trimodal-europe.com • www.trimodal-europe.com

E.I.D. Maritiem BV EID

Maritieme Dienstverlening

**24/7 bereikbaar - Flexibel en effectief
Afvalmanagement - Reiniging van terreinen
Omgang/behandeling gevaarlijke stoffen
Milieu- en Incident management
Kennis en ervaring maakt het verschil!**

Pampus 15-17 | 3251 ND Stellendam | T (0187) 49 76 00
E info@e-i-d.nl | www.e-i-d.nl

prymaxx
BRANDBLUSSERS

Ingenieur & Adviesbureau

Vervoer gevaarlijke stoffen (ADR)

- Brandblussers zonder onderhoudskosten
- Bij BIB BV “GRATIS” montage beugel
- Geen vulkosten
- Geen keuring kosten
- Lichtgewicht en makkelijk in gebruik

**BESPAAR TOT € 200,— per voertuig
per jaar**

10 jaar geen kosten en geen zorgen

088-0275200
www.bibrielle.nl
aanvraag@bibrielle.nl

loket waar alle initiatieven mogen samenkomen en vanwaaruit voor het bedrijf de uiteindelijke omgevingsvergunning alles omvat. Op papier een eenvoudige zaak. In praktijk een hele uitdaging. Want: hoe kom je tot een goede aanvraag voor de Omgevingsvergunning? Het bevoegd gezag beoordeelt de aanvraag, maar de initiatiefnemer heeft de taak een volledige en juiste aanvraag in te dienen. Die taak verandert met de komst van de Omgevingswet niet. En als u zich dan realiseert dat de vier eerdergenoemde besluiten in de conceptversie van juni 2017 (inclusief Nota van Toelichting) in totaal 2988 bladzijden bevatten, dan is er nog heel wat te lezen voor 2020. Maar gelukkig zijn er ook andere manieren (zie kader 'Praktijkvoorbeeld').

Omgeving

De Omgevingswet gevisualiseerd als een boom, staat in een omgeving. Je krijgt niet alleen binnen de poort van het bedrijf met de Omgevingswet te maken. Ook buiten de poort gaat de Omgevingswet doorwerken. Bijvoorbeeld op het onderdeel omgevingsveiligheid (wat in huidige termen *externe veiligheid* heet) worden rondom risicovolle activiteiten aandachtsgebieden vastgesteld (zie het Bkl). Binnen die gebieden kunnen extra veiligheidseisen van toepassing zijn. Die aandachtsgebieden mogen bestaande bedrijven niet beperken in hun functioneren. Dus is het belangrijk om te volgen of die gebieden in het omgevingsplan 'precies om maat' worden vastgesteld of dat er nog groeirimte wordt geboden. Voor de toekomst kan groeirimte misschien van groot belang zijn. De komende jaren gaan die discussies spelen waarmee de groeirimte wordt vastgelegd.

Binnen de Omgevingswet wordt het mogelijk om de beschermende werking van maatregelen in de omgeving te kwalificeren, kwantificeren en verankeren. Sloten, aarden wallen, schermen, afstanden in het ruimtelijke dwarsprofiel kunnen allemaal bijdragen aan het beschermen van mensen. De uitdagingen die er momenteel zijn om de blijvende aanwezigheid en kwaliteit van deze voorzieningen te borgen, kunnen dankzij de Omgevingswet makkelijker worden opgelost in een omgevingsplan. Ook het voorschrijven en het verankeren van organisatorische maatregelen, zoals een scenariogericht ontruimingsplan, is binnen een omgevingsplan mogelijk.

Tips en trucs

Hoe nu verder? Waarschijnlijk zit u er niet op te wachten om de Omgevingswet en alle bijbehorende besluiten te lezen, laat staan uit het hoofd te leren. Dat is begrijpelijk. Maar, de omgeving verwacht het in zekere zin wel van u. Ga dus goed voorbereid aan de slag. Betrek het bevoegd

Praktijkvoorbeeld: hulp is nabij

Stel: u wilt een nieuwe loods bouwen van 2500 m² voor de opslag van meststoffen en u weet dat dit initiatief binnen het omgevingsplan van de gemeente valt. Begin dan niet te lezen bij bladzijde 1 van het Omgevingsbesluit, want dat besluit is bedoeld voor het bevoegd gezag en bepaalt wie er als bevoegd gezag verantwoordelijk is. Ook het Bkl is niet het eerste document om te gaan lezen. Dit besluit omvat immers instructieregels voor het vaststellen van onder meer omgevingsplannen en verordeningen. Het Bkl geeft wel een aantal normen, maar die kunt u beter gaan lezen nadat u het Bal hebt gelezen. Het Bal is wel van belang voor uw project. U vindt in het besluit onder andere de grenswaarden voor het aanvragen van een omgevingsvergunning voor deze opslag en de voorwaarden die aan de opslag van de stoffen verbonden zijn. Ook het Bbl is van belang voor uw project. In hoofdstuk 4 van het besluit vindt u alle eisen voor nieuw te bouwen gebouwen. Dit hoofdstuk is vervolgens onderverdeeld in verschillende afdelingen, met alle eisen ten aanzien van veiligheid, gezondheid, duurzaamheid, bruikbaarheid, toegankelijkheid en de bouwwerkinstallaties voor de nieuwbouw.

gezag en bouwpartijen vroegtijdig in uw proces als u initiatieven wilt ontplooiën. Deel met elkaar uw wensen en stel vast wat er noodzakelijk is om die wensen te kunnen realiseren. Ook als er geen concrete veranderingen zijn, blijft het noodzakelijk om controle te hebben over de veiligheid binnen de bedrijfsvoering. Het aantoonbaar naleven van regels, of zoals met de Engelse term *compliance* wordt aangeduid, vraagt een proactieve en professionele houding van alle mensen die in het veiligheids- en gezondheidsdomein werken. Laat zien dat je de zaken onder controle hebt, binnen en buiten de poort. Organiseer bijvoorbeeld open dagen voor het publiek. Of plan oefeningen met de gezamenlijke hulpdiensten. En heel belangrijk: volg de vaststelling van milieuzones in het omgevingsplan.

Meer informatie

In de aanloop naar de Omgevingswet zal nog veel informatie beschikbaar komen. Een interessante website om goed op te hoogte te blijven, is www.omgevingswetprotaal.nl van het ministerie van Infrastructuur en Milieu.

Susan Eggink-Eilander en Jeroen Eskens zijn namens Antea Group intensief betrokken bij onderzoeken van het ministerie naar de praktijkvertaling van de Omgevingswet